

* Верховни Законодавци Савет, котре до тера пропатрат нови закони у нашій державі буде 30. листопада розпочати, бо од тог раз буде о нових законах розправиць народні посланники вибрани 8. того місяця.

* Обещала неше пре вибори. — У ліваских срезах у Сербії пропаджул на виборах кандидат Радомиро віч. Тот неусін так чікко порушив його діньку Левасаду, же вона почала плакаць і глашом біць до муру, а вец поїхав на двор і обещала неше!

* Нащесни валил. — У валилі Опранські було на дзвінці роки зрештою забігтих людях. Наїсмутостіше то, же тоді убийства случили нешайвець мідзя родакаму. И так збагати скині фіса, імвекор жена, брат брати, женік свого мужа. Розуміє неше, же некінані тих убийствах трафела у пляністю. Славонія маєль шайвікі, од котрих людзе леку паленку, а од ней вец приходзіа шайдко зіло.

* По виборах. — У целях держави пропали вибори у міру, лем у срезах Цазині направляли вибрателі напор и автентичні виборчі акти и здво у тим срезах буде нові вибори. У Берліні направили студенти демонстрації. — У Кули вибрали Др. Крафт, у Жаблю прота Мілоні Катич, Нові Сад Др. Секулич, у Винковіцах Ловра Кнечевич, у Підлу Михайлова, у Вуковаре Др. Палечек, у Дикове Др. Лончаревич, у Броду Др. Нікіч.

* ПО 16 РОКОХ ВРАЦЕЛИ ШЕ В РУСКОГО РАВСТВА. — Зос Сомбору пам'ятну дні 3. жовтня.

Всіка нешайвець зос рабства у Русії Іліїч Тричевіч и Ілько Симонович. Перши зос околини Сомборські служаць скорії у Сомборському позку. 1915. року бул зарабрована у Перемишлю и отираваць до Русії. Там нешайвець я мал трохі даці, котры не могіл пропадніць зос собу и схабезіх у Русії.

Други 41 рочин майстор родасік у месту Яша Томич. Вос бул відхи сі войска неше

1912. року и служіл при підпачкім полку у Вершиці. И вон бул зарабровани 1915. року.

Обидвоме приходзедаю о Русії злімішіставі. Так тутога же 1921. року вельмо варі зараброваных од зладу поумерамі. Ице пешка ёт у Русії около 1.500 зараброваных катоначох воц Войводини. Робя найчешкі работы понайважней у Сибірі. Принесли власі скобу и хлеба, котры вінтара як блато зос дра-

гік і не має нікога смислу. Кіла такога хлеба хоштуб 3 рублі (10 днів), а може не достаць зям на кідузку.

Роботнік достава плацу на тидзень во 84 рублі, а ёден пар ципелюх зос таліпами од паперу хоштуб 68 рублі. Жніт роботніх барацькі: маркню, гладкую и прету прекслі умераю. Шайцкі су там поженети. Там інока областю одредую що и як не шме предаваць. Толькі нам явлюю зос Сомбору.

Добре би було, кед би не дахто од наших людзях, котрым сіновне пренадзя у Гашыці, вінчол а тима людзімі и може би лицо да іх дознаць.

Большевицкі газдовані на Україні.

Як газдуць и по вирабжю зос нашым худобіним нароцім на Україні комуністи — большевики, о тым мож и зос іх повінох дознані цікаві спары, ток под большевицкую відміну пест хлебоді друкованого слова — як успішне там хлебоді нет и не шме буд — и пошикшиши лет то, що ім розказау влада большевицкіх комесарох и страшних жандарох-чекістах.

Нашор па жалезніцох.

Большевики ще уж во цілих цвіце преславілі в тым, що знаю бара фрінко вирабляв вісляки павіні на будучосі, бес пляду, ти ще тоді піанк можу війтіши. Так арабели воні піанк, же до 23. жнітка мали їх жалезніці на Україні превозіць 21000 вагонік шайвецькі роби, а превозіл лем 17.000 вагонік. То значи, що 5.200 вагонік роби, найважчай жыті, не може присяд за своё често, зде були послини. Цо то значи, дознаваме що зос большевицкіх новінох «Комуніст», котрј піши:

«Жыті гіте под голім небом».

При матавінках за жыті у Катеринослану лежа тисячі мешк жыті под отвореним небом, а віненски дінідзя непрестано пада. Ваш жыті «Комуніст» од 22. жнітка лініе, же на стації Прашілі ложі под голім небом коло 20.000 метери жыті, цо то там за державу привезли нарасі. Такіх прикладох большевицкого газдовання можу назібераць у большевицких новінох бара вельмо.

А од пааста настілу жыто однімаю.

Цали меншак август шайдки большевицкі новіни на Україні ні о чым другим не писані лиж о тым, як відре зос валахах цо меншак жыті. Ице вільфі познайдзены воні сілом по веіх валахах так званих колективных господарства, «кохгосні», як их большевики відносять. То значи, що присловялі старих паастох у візіні, да жем ведно обрабяю, як ёден вельмі спагілук под надзором жандарох-чекістах и да себе вежнію лем тольк, келько як найнужнейше, а гэта віцік цо отдано большевикам. Але зос писані большевицкіх новінох віходзі, що ще и ту комуністи спрэведлів як их «план» им ще не уда. Нет таких дурных паастох, котры біг за дармо цалі рок працівальні за большевицкіх валах комесарох и чекістах.

Большевики спрэвілі себе красны план, як од пааста однію цо веіх жыті да го веіз зпод ціни предаю за добру цудау волугу. Престо на кажды тот колгосп наклады воні вельмі порцію у жыту и статку. За сіміх паастох, по ще од рана до вечара на тих колгоспах жуча, віраховані схабезіц лем тольк, да баш од газу не поумеряю.

Але паасти не сцеди газдовак. Воні пхабезі себе тольк жыті, келько як спада за ёх кіркаві труд и престо іхові комуністы достаць менш, як цо себе шапіраві. У большевицких новінох почали цато комесаре іричіц, як зерхава муха на силу однімаць хлеб и од кол-

ТОМА ЕДІСОН.

У Амерыкі умар прыкладо тайной вельмі и по нашым інвентаре познаты вінаходкі, віненых патентох Тома Едісон. Вон інвентар у світі жыкоце кілько 3000 різных вінаходок, котры велічезны хасен прынесли людскому роуду. Важпаме лем за прыклад електричну лампочку (грушку). Віншав ю Едісон 1879. році. Як ба інвентар вінтара вароши без електричнога інвентара? Нішака уж кажди хлапець на валах вінни у кінгенькі електричну лампочку «батерію».

Лібо телеграф чи телефон. Телефон Едісон інвентар, а телеграф усовершыл. Автомобіль, електрична трамвай, кино (живы сілкі), трамонфон и начатак радія — шайдки тогі вінаходы меншай-вейці заслуга и робота Едісона. Віраховано, же лем у Амерыкі уложеню 15 мільярдіў долара до фабрикох, котры хасную Едісоново вінаходы.

Подума тебе дахто, же тот Едісон мушел авершиц вельмі школи и напевно бул з богаты фамелії, кед му пошло за руком, да одкрыс тольк тайны Божей прыроды. Але на Едісон не бул ай богаты ай школовакі — аль худобіца и самоук. Цали Божо жынот то испрестана борба за хлеб и за знаньем.

Нарадзея ю Тома Едісон 1847. року у Амерыкі. Йото інші таргодзіл зос старымі стварамі я заслуговал лем тольк, да прекармы свою фамелію. Пре худобіство ходзел мали Тома до школы лем трох меншакі, а вец мушел исці зарабіц. Гэсце было, як го мац сама дпма поучовала, научила го чытац и писац, рабокац и дакус фізики и хеміі (наука о прыроде а вій сілках). Але здво не мали Едісон уж од шестога року сам учел. Вельмі учнасці посцігнула вон ік самоук вос чытаць добрах и поучных книжаках. Найважчай мал дзеку за науку о прыроде.

Од дзеяного року мушел Едісон уж самостойні зарабіц. Розношовал новіни по вагону

рошу и по жалезніці, як зос тым не буд злуго задовольні. У 12-тим року почал вон сам відаўці свій новіні и то не ях другі у друкаріі, аль у вагону, кед жалезніца ишла. То бул його першы вінаход. Од жалезнічнай управы вімодзьдзі сцелік іншак у поштоўкі вагону и там упорэл себе малку друкарню. По штадзійах абсервілі віншакі найпойшты вісти и такай то, док жалезніцы ішила. Друкавал у вагону на малкай машині, цо ю сам скруціл, и такай предаваць свой новіні путнікам по вагонах. Так зарабіяло по 6 дзясяткі на дзень. Друкавал 1000 фальцівіх новінох, аль не за дзяло. Бе крем друкавая новіні нашаці вон у вагону інші часу, да робі коякі эксперыменты. Мал там цалу так ікану лабораторію. Але ту не мал іншца. Едного разу, кед Едісон у своім куцкіху у вагону робіц сваю эксперымент (проби), жалезніца нагло чонка стапнула, яго столік ще превраціл, и у вагону настала эксплізія и пожар. З чэску быху кондукторе огень, загартели, а нашого Едісона віруцілі в вагону ведно з його друкарні и лабораторію. При тым достаць млады редактор од единога кондуктора ноза уха так, же за цалу жытів на ёдно ухо слабо чул.

По тым іншесцу схабезіл млады Тома новіні и ступіл на службу до жалезніцы як тэ-

існо, бо і вони проїхали большевицькою державою, як і остали параски, котри не живе не лишили звітага до державних колгоспів.

І не чудо, як большевики незадоволені, що не годин видріз з валалох швидкого життя, бо як писати "Комунист" од 7. жовтня, до конца січня не предали параски її подовки життя, що го по плану мали до большевицьких магазинів приїхати.

І тут почали комунисти агітувати за то, що параски менші — вдає! Баш так і жив у вони у своїх нових магазинах. Най роботи народ, які валилох гладув, що большевицькі комесарі, якіх злодійох?

Адміністратор, жандаре і піщаки, що живе од большевицькою політикою, маю досить білого хліба і меса. Іс с 200.000 шкіль, що их "хресті" дужко "по плацу" большевицьким начом до вартоюх сніферовою, пропало лем 10.000.

Прето посміла большевицька влада до валалох ціли батальони своїх жандарів, кирвиших чекистів, які карають до цементів заверую управи тих "колгоспів", що на селі парастом хідів од усток одімаць.

І доки буде худобни наш народ на Україні цілі на сініх хрибтах большевицьких злодійох?

* Англія по виборах. — Як ми уж лідія, на виборах у Англії дostaла влада Макдональда, у котрого єсть і консервативна і ліберальна странка, кельку искриву. Сама консервативна странка дostaла од 615 посланників, що в їх єсть у англійському парламенту, 469. І її консервативна странка має сама искриву з Макдональдовою групою, котра дostaла 13 посланників, і без лібералів і могла би легче піти з сама влада за себе, як вона тута і зробила. Міністрам председником осталася і давай Макдональд і його нова влада має скельо нових министрів зос консервативної ради. Ту же залік ускладнила позиція політичного мудреця Альфреда. Лабурістична странка сповідала того, що обіцяла на виборах 1928. року і зато нарешті є єщі гласоваць за тих ідеях, що світів бешвицькі тримають їх зачуто. Ум же указала політична просвіщеність Альфреда: "Яка то разниця" від інших іншоїх "пародій", в политичаре не тримають своїй бешвицькі, ічи скоєні сирекають своїх вибрательох, а вони їх так зашти други і по треті раз вибирають.

Зос побуду консервативної странки бара жадовольна большевицькі, бо консервативи не були їх іншими.

* У Французакі ще наглошири таємна криза, котрой вона юде не закопитоюла. Ж нарочковаво 850.000 безроботих, а вельмо ліботниках риби лем кашаць други дзень. До

терза привела Французака вельмо шудрих роботицькох, а тераа симпрація роботицькох до Французакі буде становена.

* Польські студенти зробили велики демонстрації японія приїжджих Жизах на університеті у Львове і Кракове. У Львове при тих демонстраціях погинул і єден чоловік. Університет у Кракове заварів.

* Тераа ще у Варшаві водан велики політични процеси проїди польських політичарів, процивників терапії польського диктатора Пілсудського. Медав оптуження від трохи бувши министри, межи їхма бувши міні, председник Вітес. За процес заїмлюють і судці держави і у судской салі присутні дописователи великих європейських і американських позицій.

Яка будзе будуща війна.

Ни вінєтка зос непрестаного оружання швидких державох, о котрим ми уж писали, буде війна то буде правдиві конці швєта. Глашку ролю у будущих війнах буде маю вовни флота — вовни аеропланів, котрі будуть мають своє дзела, машиново вушки, будуть рушаць бомби і пушці на ворогівські варени отровні смертоносні гази. Будуща війна за заскельо минути времея великих варени на

они доліци, але не бара ще у їх чеші. При конці свого життя приял до своєї лабораторії мудрих младих хлопчиків, да ях вучи за своїх наслідників. Умар у 84-тих роках життя.

Живот славного Едисона бара поучни за кожного. На яки спосіб постіл вон так славни і заслужили зе цілі пінет?

Вон ще, як сам гутори, вже швидкому у швеце добре припітряв. Чоловік мінін із швидко добрі мерківач і вельмо розумований і одхідний і спокій велико такого, чого други не віддав — туторел Едисон.

Друга причина його успіху у тим, що вон ще, у великих жажді за відомим, усновав, да як самоук носцігнів то, що не могож у школі. Вельмо читав і зато вельмо посцігнув.

Третя тайна успіху і слави Едисона то мощна його воля і вітирвалосці, ставлені до змаганю за лавінами. Кед му бдіти стварі, як пошла од руки, вон такої привіз другу, третю. Нігда не трацел надії і прето вон ще знал винайсці і нітратоваць зос прихрого положенія.

На прикладу животній драги славного Томі Едисона видзиме, що може преуказаць і найменші чоловік, кед ма мозгу волю і вельму жажду за швидлом просвіти і знань.

Красни приклад за руску молодеж!

грозілу розваливох і од талого варени на прави сзер велики грబ.

Подашаме ту, як буде винаграція війна у початку. Почну нову війну "віоружані яеропланік і вигравя ю tot, хто буде має вікно і лепше віоружану востину воазузину флоту."

На приклад вибухів війна між Италію і Французаку і вій початок буде претанені на 9 грудня вечар. Целу тогу под буду робин телеграми і телефони у єдній к другій державі, а ліндас буду міран спац. Весь мільйони балаженка спляціх державлюх тей ноці ще нетей не пребудзи. Но дас коло трох града риців поясят ще етрапна пожара ягіднісих вогнів аеропланів покеме ків Кіржал, а французака віоружанна армада прилечи над Рим і всі пейці минути од сильних варенох стаєс дес прах і гар. Хто не потік под розвалими хіткох, тот ще зачина юд отроюхах газах. Весь людвох ще діл по ділах про початок війни, би погинкі скорей, як будзе претанені мобілізації!

Але може буди і дакус іншів. Понедрье, же напр. Италія ма моційану воазузину флоту і єдна часці тей флоту ініції бомбардовач Париж, а друга буде чекац на напад французаків аеропланів на Рим чи Мілано, найважніє фабричне место у Італії. На поспоці натруба на аларм труби, задзвонів звони і іншіх пребудза. Хто буде має проциклювач маску, за цвігю ю фрішко на ліцо і шапці посціжаю до сльбів іншів. Велі буде думка, ще тó аларм лем за пріду, а напеце цілі хмари напрітільських аеропланів буде зачадац за їх варени. Скорей війну увідля, як цо ѿ пей чулі.

Виграс тот, хто буде лепше претанені. Еден ще буде старац, да обетак з другого. Може і таке трафіц, ще скорей ю ще єдна страна добре претані за війну і оборону, уж буде побита, бо ворогів яеропланік розвали варени, бобізо непрітільських министрів і генералік штаб так, що як буде нікого, да гідом претанені мобілізації. Така війна годя тириц найваже ласкельо годзин, дає зіщене поправи вікні, які преніла лояна, до тірвала штирк роки.

Така нас его благодат чека ѿ будущої війни, кед ізветово політичаре не приду до синедрічесні, що юс війна мінін безусловно претанені, і кед ще держави не престаню віоружовати.

ЗОС НАШІХ ВАЛАЛОХ.

Пишкоревци.

* Кирбай. — На святого Димитрія преславели аж єх храм нашої церкви — кирбай. Три дні перед карбайом служил ще у церкви Молебен ту Пресв. Богородиці на 1.500 рочин ювілій церковного Собору у Ефесу, це була осудаєнна криза індука кривонерів Несторія і претанені іраца нашої віри, же Пресв. Діва ѿт Богородиці. Муніміе арианац, ще на того служені наїмо людзе требали пріходиц у великих числах, як ѿ наїснє приходиць.

На сам кирбай служила ще рано Всеночне і Утриня. Вельку Службу ступіл о. Михайл Юристий з Девітини у Бискай, а шумну казань о. св. Димитрію привіз о. Максім Буїла з Ліповляшох. Народу була велика церква, як вели господин, котри по других роках до нас приходиць, того року хіблік. По служби бул обхід коло церкви.

Хвізя була бара красива, як обично на наш кирбай, младеж ще зберала коло шатрох і то вій була шицка забава, бо іре вибори забави а танцюмі були забранети.

Графіст. Але не буди вон добри урядник. Бы служби вінє даць майстровал, читка і робел мінін експеримента. Вецій раз він пішов та, же служби вінє. Іні кіру мінін ще кажеїд зі години явіць централі. Але ххтры Едисон пішов такі патент, що точно кажеїд політичні цінні централі сигнал. Але юдного чау синял ідерел, я хед урядник зос іншівіті стації єдел зін Едисоном бензідівнац вінє ще, як його піт при апарату. И Едисон, розумі іншівіті зос служби. Терз он себе такої помот. Він пішов за телеграф дільно важни політичні (да ще може параз і вітнім дроту шеїчі телеграми послал і за ще може там і назад по вітнім дроту телеграф і др.), достал за тоги патенти 100.000) слари, універзитет себе велику лабораторию і поїх даць працівач над новими винаходами.

Шкітову славу приобрел себе Едисон зос електричну лампочку, а вецій кед вінішоць кіно грамофон. Шкітових винаходів Едисона єшто ѿ 3.000.

До самей шкітів по престал Едисон трунц ще над винаходем нових тайнох прігоди і над вінішоць старих своїх винаходів. Каждого року давал вон шкіту нови свої патенти. Зарібл красиви мастих, дас 12 мілі-

